

Nr 13

**Kungl. Maj:ts proposition angående vissa läromedelsfrågor;
given den 1 februari 1974.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

CARL GUSTAF

LENA HJELM-WALLÉN

Propositionens huvudsakliga innehåll

Statsmakterna har beslutat (prop. 1973: 76, UbU 1973: 28, rskr 1973: 242) dels att ett särskilt organ för läromedelsregistrering, läromedelsinformation och administration av stöd för produktion av läromedel skall inrättas den 1 juli 1974, dels att en läromedelsnämnd med uppgift att granska att läromedlen är objektiva, därvid bl. a. att läromedlens innehåll inte strider mot mål och riktlinjer i läroplanerna, skall inrättas inom skolöverstyrelsen vid samma tidpunkt, dels att statens läroboksnämnd skall upphöra vid utgången av juni 1974.

I propositionen föreslås vissa preciseringar av de principer om läromedelsregistrering och objektivitetsgranskning som beslutades av 1973 års riksdag. Vidare beräknas medel för statens institut för läromedelsinformation, läromedelsnämnden och för stöd för produktion av läromedel.

Utdrag av protokollet över utbildningsärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 1 februari 1974.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, ASPLING, LUNDKVIST, GEJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, CARLSSON, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Statsrådet Hjelm-Wallén anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter *vissa läromedelsfrågor* och anför.

I prop. 1974: 1 (bil. 10 s. 121 och s. 122) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1974/75 beräkna

1. till *Statens institut för läromedelsinformation* ett förslagsanslag av 322 000 kr.,
2. till *Stöd för produktion av läromedel* ett reservationsanslag av 1 850 000 kr.

Jag anhåller att nu få ta upp dessa frågor.

1 Inledning

Enligt statsmakternas beslut (prop. 1973:76, UbU 1973:28, rskr 1973:242) skall statens läroboksnämnd upphöra vid utgången av juni 1974. Enligt samma beslut skall en läromedelsnämnd inrättas den 1 juli 1974 inom skolöverstyrelsen (SÖ) med uppgift att på SÖ:s vägnar besluta i frågor rörande läromedlens objektivitet, därvid bl. a. att läromedlens innehåll inte strider mot mål och riktlinjer i läroplanerna. Beslutet innebär även att ett särskilt statligt organ med uppgift att handha frågor om läromedelsregistrering, läromedelsinformation och administration av stöd för produktion av läromedel skall inrättas den 1 juli 1974.

Genom beslut den 13 april 1973 uppdrog Kungl. Maj:t åt SÖ att efter samråd med utredningen om skolan, staten och kommunerna (SSK) lägga fram närmare förslag om läromedelsnämndens organisation, arbetsformer, arbetsuppgifter och personalbehov. Vidare uppdrogs åt SÖ att ge in förslag till anslagsframställning för budgetåret 1974/75 avseende läromedelsnämnden. SÖ har inkommit med skrivelser dels den 20 augusti 1973 angående preliminärt förslag till anslagsframställning för budgetåret 1974/75 för en läromedelsnämnd inom SÖ, dels den 3 oktober 1973 med förslag med anledning av Kungl. Maj:ts uppdrag åt SÖ angående läromedelsnämnden.

Genom beslut den 30 mars 1973 tillkallades sakkunniga¹ för vissa åtgärder inom läromedelområdet (läromedelsorganisationskommittén). Kommittén har den 31 augusti 1973 inkommit med preliminär anslagsframställning för organet för läromedelsinformation m.m. samt den 8 oktober 1973 inkommit med förslag till anslagsframställning för statens institut för läromedelsinformation budgetåret 1974/75 (Ds U 1973: 15). Efter remiss har yttranden över det sistnämnda förslaget avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), SÖ, kommittén för den fortsatta verksamheten med radio och television inom utbildningsväsendet (TRU II), Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Föreningen Svenska läromedelsproducenter (FSL), Svenska Utbildningsförlaget Liber AB (Utbildningsförlaget) och Sveriges Radio (SR).

Elevförbundet har i skrivelse till Kungl. Maj:t tagit upp frågor rörande fria läroböcker, tillhandahållande av läroböcker och lärobokskostnaderna.

¹ Direktören Sten-Sture Landström, ordförande, departementssekreteraren Bertil Andersson, läromedelschefen Börje Dahl, avdelningsdirektören Bengt Dahlbom, departementssekreteraren Britta Ekberg, sekreteraren Gösta Larsson och informationschefen Olof Storm.

De förslag som lagts fram av läromedelsorganisationskommittén och SÖ avser en komplettering och närmare precisering av statsmakternas beslut. Vissa av förslagen är av beskaffenheten att de bör underställas riksdagens prövning. I övriga frågor avser jag att i annat sammanhang återkomma till Kungl. Maj:t. I det följande kommer jag dock för överblickens och sammanhangets skull att beröra även vissa sådana frågor.

2 Läromedelsnämnden

SÖ framhåller att läromedelsnämnden kommer att få en annorlunda granskningsuppgift än vad statens läroboksnämnd har i dag, eftersom den nya nämndens granskning skall koncentreras på objektiviteten i de s. k. centrala läromedlen. Medan läroboksnämndens nuvarande granskning endast avser läroböcker, skall läromedelsnämnden granska centrala läromedel, ett begrepp som också innefattar andra läromedel än läroböcker. SÖ räknar med att läromedelsnämnden budgetåret 1974/75 kommer att behandla ca 250 granskningsärenden. Av dessa utgör 150 centrala läromedel (läroböcker) i samhällsorienterande ämnen och 50 centrala läromedel i övriga ämnen. Det förutsätts härvid att läroböcker, som tidigare granskats och godkänts av statens läroboksnämnd, inte kommer att omgranskas av läromedelsnämnden förrän de eventuellt utkommer i ny omarbetad upplaga.

SÖ räknar med att det i vissa fall föreligger behov av mer än en granskare av ett läromedel, t. ex. då frågan om ett läromedels objektivitet är kontroversiell. Läromedelsnämnden bör i varje särskilt fall bestämma om ett visst läromedel skall granskas av en eller flera granskare, om nämndens ledamöter själva skall utföra granskningsuppdrag eller om pedagogisk expertis inom SÖ bör kopplas in vid viss läromedelsgranskning. SÖ:s skolkonsulenter och övrig pedagogisk expertis har i viss utsträckning biträtt statens läroboksnämnd i dess granskningsverksamhet. Deras granskningsverksamhet bedöms bli av ungefär samma omfattning och art när det gäller läromedelsnämnden. I anslagsframställningen för läromedelsnämnden har för budgetåret 1974/75 beräknats ett behov av två granskare per läromedel i 25 % av antalet granskningsärenden. Kostnaden för granskningen har beräknats efter ett arvode av 50 kr. per timme och efter en granskningstid av tio timmar per läromedel.

Läromedelsnämnden bör enligt SÖ bestå av personer som gjort sig kända för oväld och saklighet, företräder vissa kunskaps- och erfarenhetsområden samt på dessa grunder utsetts av samhällets högsta verkställande organ. Till ordförande i nämnden föreslås chefen för SÖ. I övrigt bör i nämnden ingå fyra riksdagsledamöter, två kommunala förtroendemän samt två övriga ledamöter med särskild sakkunskap

rörande frågor, som faller inom nämndens arbetsområde. SSK, som yttrat sig över SÖ:s förslag, anser det väsentligt att fyra av ledamöterna nomineras av riksdagspartier men finner det inte nödvändigt att de därför behöver vara riksdagsmän. SSK föreslår att i stället för fyra riksdagsmän utses fyra parlamentariskt nominerade ledamöter. Vidare anser SSK att det vid sammansättningen av nämnden är angeläget att de båda stora områden som objektivitetsgranskningen avser, livsåskådning och samhällsorientering, blir representerade.

För samtliga ledamöter bör enligt SÖ finnas personliga suppleanter. Ledamöter och suppleanter samt vice ordförande i nämnden bör utses av Kungl. Maj:t. Ledamöterna föreslås bli förordnade på fyra år, vilket är den mandatperiod som nu gäller för ledamöter i SÖ:s styrelse och i den pedagogiska nämnden. SSK anser att det även för ordföranden bör finnas personlig suppleant.

Enligt SÖ:s förslag skall gången av ett granskningsärende vara följande.

1. Sekreteraren i nämnden överlämnar läromedlet till granskare.
2. Sedan granskningsyttrande inkommit bereds ärendet av sekretariatet, eventuellt tas därvid kontakt med pedagogisk expertis inom SÖ. I principiella och kontroversiella frågor skall sekreteraren samråda med ordföranden innan ärendet föredras i nämnden. Om så bedöms erforderligt, kan nämndens ordförande bestämma att läromedlet skall granskas av ytterligare en granskare innan det tas upp i nämnden.
3. Granskningsyttrandet(ena) remitteras till läromedelsproducenten.
4. Ärendet behandlas i nämnden. Kan nämnden inte godkänna ett läromedel sänds beslut härom till producenten med motivering och besked om i vilka avseenden läromedlet bör omarbetas för att kunna godkännas. Om producenten vill ställa sig nämndens påpekanden till efterrättelse, skall han, sedan han så gjort, kunna få läromedlet prövat på nytt.
5. Efter slutligt beslut av nämnden sänds dess beslut med motiveringar till registerorganet och producenten.

SÖ föreslår att besvär över läromedelsnämndens beslut inte skall kunna anföras.

Med hänsyn till den omfattning arbetsuppgifterna bedöms få bör SÖ för läromedelsnämndens kansliuppgifter tilldelas en tjänst som byrådirektör, en tjänst som kontorsskrivare samt medel för expertis motsvarande kostnaden för en halv tjänst som byrådirektör.

3 Läromedelsregistrering m. m.

3.1 Läromedelsorganisationskommittén

3.1.1 Namn på det nya organet

Kommittén använder som arbetsnamn på det nya statliga organet för läromedelsregistrering och läromedelsinformation benämningen statens institut för läromedelsinformation.

3.1.2 Definition av begreppet centrala läromedel

Enligt statsmakternas beslut skall det centrala läromedelsregistret byggas upp med sikte på att så småningom kunna ge en fullgod information av pedagogisk, teknisk och ekonomisk art om läromedlen. Vidare skall vad gäller centrala läromedel endast sådana som finns medtagna i registret få användas som centrala läromedel i undervisningen. Institutet för läromedelsinformation kommer efter ansökan från producenterna bl. a. att få ta ställning till om ett läromedel är centralt eller ej. Institutets beslut i detta avseende får i sin tur vissa konsekvenser för granskningen och användningen av läromedlet. Mot denna bakgrund har kommittén närmare diskuterat innebörden av framför allt begreppet centralt läromedel, bl. a. med hänsyn till konsekvenserna för kommitténs förslag om den successiva uppbyggnaden av läromedelsinformationen. Begreppet centralt läromedel kan dessutom få en direkt betydelse utöver informationsfrågan för både producenter och konsumenter av läromedel.

Den av läromedelsutredningen föreslagna definitionen av centralt läromedel — vilken godtogts i prop. 1973: 76 — kan enligt kommittén inte utgöra underlag för att ur den mycket stora och rikt differentierade gruppen läromedel skilja ut de läromedel, som skall betraktas som centrala. Det förslag till omformulering av definitionen, som kommittén presenterat, har kompletterats med en både positiv och negativ exemplifiering av vilka läromedel, som skall föras till gruppen centrala läromedel. Därigenom underlättas institutets granskning av om ett läromedel är centralt eller ej. Förslaget till definition av centralt läromedel grundar sig på en genomgång av läromedelsavsnitten i läroplanen för grundskolan resp. gymnasieskolan.

Med centrala läromedel avses sådana läromedel som med hänsynstagande till läroplanernas övergripande mål för skolans verksamhet — ger eleverna ett sakligt och allsidigt underlag för studiet av ämnen, ämnesgrupper eller kursmoment i enlighet med gällande läroplan, — förser eleverna med instrument som hjälper dem att planera och organisera sina studier, öva färdigheter, inhämta fakta och sätta in dem i ett meningsfullt sammanhang.

Följande huvudgrupper av läromedel kan komma att registreras som

centrala läromedel under förutsättning att de uppfyller kraven i den föreslagna definitionen av centralt läromedel.

- Egentliga läroböcker för kursavsnitt, årskurs, stadium eller linje
- läromedel i form av t. ex. tv- eller radioprogram med stödmateriel
- studiepaket, studiesatser, heltäckande material för arbetsområden eller årskurser, lärobokspaket m. m. (även innehållande audivisuellt eller laborativt material)
- läromedelssystem, metod-materialsystem m. m.

Den föreslagna definitionen innebär vidare att läromedel av följande typer inte registreras som centrala läromedel såvida de inte ingår som en del i en större helhet, t. ex. i en studiesats.

- Boksamlingar för informations- och upplevelseläsning, t. ex. urkunder, uppslagsböcker, statistiska sammanställningar och skönlitteratur
- väggkartor
- tidningar, tidskrifter
- bokenkataloger, bibliografier, boklistor, blanketter, formulär
- diagnostiskt material
- lärarhandledningar
- fristående bild- och ljudmaterial
- fristående film och videogram
- material för ljudskapande och ensemblemusicerande
- pussel, läggspeel, ord- och bildkort, boktsavsbilder
- räknestickor, räknemaskiner
- olika former av tekniska hjälpmedel, t. ex. kamera, filmkamera, bandspelare, projektorer, tv-apparater
- samlingar av föremål, modeller, verktyg samt
- utrustningar för olika slag av manuellt arbete och för undersökningar och försök.

3.1.3 Läromedelsutbudets nuvarande omfattning

Antalet läromedel i form av läroböcker och övrigt tryckt material samt bild och ljudband kan f. n. beräknas uppgå till 20 000 titlar. Med titel avses i detta sammanhang t. ex. en årskurslärobok, de olika komponenterna i en studiesats osv. Läroboksnämndens läroboksförteckningar omfattar f. n. ca 600 huvudtitlar för grundskolan och 360 huvudtitlar för de delar av gymnasieskolan som faller inom läroboksnämndens granskningsområde. Med huvudtitel avses t. ex. en årskurslärobok eller en studiesats. Huvudtitlarna i läroboksnämndens förteckningar motsvarar vid en överslagsberäkning ca 2 500—3 000 titlar för grundskolan och ca 1 000 titlar inom de f. n. granskade ämnena inom gymnasieskolan.

Antalet läromedelstitlar f. n. för vissa ämnen i ungdomsskolan framgår av tabellen i det följande.

Tabell 1. Antalet läromedelstitlar f. n. för vissa ämnen i ungdomsskolan

Ämne	Grundskolan	Gymnasieskolan
Moderna språk	1 560	1 170
Svenska	1 425	500
Matematik	750	250 _s
Samhällsorienterande ämnen	1 480	400

3.1.4 Informationens innehåll

Som underlag för bl. a. kostnadsberäkningen av verksamheten vid institutet för läromedelsinformation budgetåret 1974/75 har kommittén arbetat fram ett preliminärt förslag till innehåll i informationen. Enligt kommitténs preliminära uppfattning bör följande element ingå i läromedelsregistret.

ÖVERSIKTSINFORMATION

10. Institutnummer
11. Författare (motsvarande)
12. Huvudtitel/serietitel jämte eventuell undertitel
13. Producerat av/distribueras genom
14. Upplagenummer
15. Objektivitetsgranskat — ja/nej; godkänt — ja/nej
16. Pris per komponent
17. Beställningsnummer
18. Övrig information

TEKNISKA DATA

30. Format
31. Bandtyp
32. Antal sidor
33. Antal bilder
34. Speltid
35. Ljud
36. Svartvit/färg
37. Upphovsrätt

PEDAGOGISKA DATA

50. Innehåll
51. Användning/arbetsform
52. Särskild pedagogisk information
53. Målbeskrivning
54. Planeringsförslag

EKONOMISKA DATA

70. Följdinvesteringar
71. Kostnadsberäkningar

För att ge en bild av hur läromedelsinformationen kommer att se ut har kommittén provregistrerat tre olika läromedel. Denna provregistrering redovisas i anslagsframställningen.

3.1.5 Förslag till uppbyggnad av läromedelsinformationen

Enligt kommittén bör läromedelsinformationen bestå av dels översiktsinformation, dels detaljinformation. Översiktsinformationen omfattar elementen 10—18 i nyss angivna förteckning. Detaljinformationen omfattar samtliga element i förteckningen. Kommittén föreslår riktlinjer för uppbyggnaden av informationen under den första treårsperioden. Följande huvudprinciper anges.

Informationen bör under perioden begränsas till centrala läromedel. Varje budgetår ges information i form av dels översiktsinformation, vilken alltid innehåller minst samtliga artiklar för vilka detaljinformation upprättats, dels detaljinformation. Översiktsinformation och detaljinformation publiceras första året i slutet av hösten 1974 inför arbetet med kommunernas val av läromedel för läsåret 1975/76. Dessutom ges översiktsinformation och detaljinformation för nytillkommande läromedel dels vid årsskiftet, dels vid månadsskiftet februari/mars. Fr. o. m. läsåret 1975/76 publiceras översiktsinformation i början av höstterminen och omfattar då föregående översiktsinformation vilken reviderats och kompletterats. Detaljinformation utges dels tillsammans med översiktsinformationen i början av hösten, dels för nytillkommande läromedel vid årsskiftet och vid månadsskiftet februari/mars. Kommittén presenterar en plan över informationen per budgetår av vilken bl. a. framgår vid vilka tidpunkter information kommer att kunna ges om läromedel för olika skolformer.

1974/75

- Översiktsinformation om alla läromedel inom läroboksnämndens kompetensområde, som finns upptagna på läroboksförteckningen 1974-06-30.
- Översiktsinformation om övriga efter 1974-01-01 nyproducerade eller väsentligt omarbetade centrala läromedel för gymnasieskolan inom läroboksnämndens kompetensområde.
- Översiktsinformation och detaljinformation beträffande nyproducerade eller väsentligt omarbetade centrala läromedel inom grundskolan som kommer att finnas tillgängliga inför läsåret 1975/76.

1975/76

- Revision och komplettering av översiktsinformationen 1974/75.
- Översikts- och detaljinformation beträffande nyproducerade eller väsentligt omarbetade centrala läromedel för grundskola och specialskola samt för hela gymnasieskolan, som kommer att finnas tillgängliga inför läsåret 1976/77.

1976/77

- Revision och komplettering av översiktsinformationen 1975/76.
- Översikts- och detaljinformation beträffande nyproducerade eller väsentligt omarbetade centrala läromedel inom samtliga skolformer som skall omfattas av registret och som kommer att finnas tillgängliga inför läsåret 1977/78.

Fr. o. m. läsåret 1977/78 omfattar registret detaljinformation om samtliga nytillkommande eller väsentligt omarbetade centrala läromedel inom de områden som registret skall omfatta. Successivt ökar också omfattningen av översiktsinformationen så att registret i slutet av 1970-talet är fullt utbyggt vad gäller centrala läromedel. Det bör, enligt kommittén, åvila institutet för läromedelsinformation att vid behov lägga fram förslag om en utbyggnad av registret till att omfatta även andra läromedel än centrala.

3.1.6 Produktion m. m. av läromedelsinformationen

Enligt av kommittén gjorda beräkningar kan mängden information för varje huvudtitel, som ingår i översiktsinformationen, beräknas motsvara i genomsnitt ca en halv tryckt A 4-sida, medan titel som ingår i detaljinformationen beräknas kräva ett utrymme motsvarande ca två tryckta A 4-sidor. Som framgår av den i det föregående redovisade planen kommer läromedelsinformationen att byggas upp successivt. Med hänsyn till att informationsvolymen i ett inledande skede blir relativt måttlig och att informationen skall fungera redan under budgetåret 1974/75 har kommittén stannat inför alternativet med ett manuellt läromedelsregister under de första verksamhetsåren.

Systemet för läromedelsregistrering bör enligt kommitténs mening fungera enligt sammanfattningsvis följande principer. Institutet utfärdar erforderliga anvisningar för anmälningar till registret samt ställer förtryckta anmälningsblanketter till läromedelsproducenternas förfogande. När ett läromedel föreligger ansöker läromedelsproducenten om att få detta registrerat som centralt läromedel eller som icke centralt läromedel. För läromedel i ett samhällsorienterande ämne bör ansökan om objektivitetsgranskning göras samtidigt. Institutet tar ställning till om läromedlet är centralt eller inte med stöd av definitionen av centralt läromedel. Centralt läromedel i samhällsorienterande ämne överlämnas till SÖ för objektivitetsgranskning. Institutet granskar inlämnat underlag för läromedelsinformationen från producent och läromedelsnämnd. Eventuella justeringar skall godkännas av producenten. Institutet sammanställer informationen och lämnar manuskript för översikts- och detaljinformation till teknisk produktion.

Kommittén har gjort en beräkning av det totala behovet av gratis-exemplar av informationen till konsumenter och producenter och kommit fram till att 14 500 kataloger behövs för grundskolan och gymnasieskolan för detta ändamål. Institutet bör dessutom för eget behov och för försäljning ha en viss upplaga tillgänglig. 1 000 exemplar bedöms vara tillräckligt för detta ändamål.

3.1.7 Stöd till produktion av läromedel inom bristområden

Kommittén konstaterar att 1.7 milj. kr. anvisats för produktionsstöd

inom SÖ:s område budgetåret 1973/74. Budgetåret 1972/73 anvisades 1 milj. kr. för ändamålet. Kommittén redovisar för vilka ändamål anvisade medel användes budgetåret 1972/73 (tabell 2).

Tabell 2. Utnyttjande av tillgängliga medel för produktionsstöd budgetåret 1972/73

Ändamål	Ansökningar		Beslut	
	Antal projekt	1 000-tal kr.	Antal projekt	1 000-tal kr.
Specialundervisning	37	1 356,6	26	573,5
Invandrarundervisning	10	414	10	191,7
Gymnasieskola	22	409	16	110,3
Vuxenutbildning	20	568	6	112,5
Övrigt	3	50	1	12
	92	2 797,6	59	1 000,0

Inom ramen för SÖ:s utvecklingsarbete på läromedelsområdet, vilket budgetåret 1972/73 omfattade 5,7 milj. kr., används även medel för produktion av vissa i anslutning till utvecklingsarbetet framtagna läromedel. Enligt kommittén omfattade den del av utvecklingsarbetet som kan karaktäriseras som produktionsstöd budgetåret 1972/73 ca 1,2 milj. kr. Totalt användes således 2,2 milj. kr. för stöd till produktion av läromedel inom bristområden budgetåret 1972/73. Kommittén föreslår att 2 milj. kr. anvisas för produktionsstöd budgetåret 1974/75.

3.1.8 Organisation

Kommittén redogör för de arbetsuppgifter, vilka enligt kommittén bör åvila institutet. Det föreslås få fastställa innehållet i läromedelsinformationen och överlägga med läromedelsproducenterna angående utformningen av producenternas förslag till läromedelsinformation. En ytterligare uppgift är att samla in och registrera olika data för inledningsvis centrala läromedel och ta ställning till vilka läromedel som skall betraktas som centrala läromedel. Institutet skall vidare granska och vid behov bearbeta insamlade data från läromedelsproducenterna samt svara för informationen om de läromedel som tas in i läromedelsregistret. Det nya organet bör följa upp önskvärda förändringar i informationens innehåll och utformning och informera om verksamheten till skolstyrelser, skollidare, lärare m. fl. Det bör ankomma på institutet att analysera behovet av produktionsstöd för läromedel samt att fördela de särskilda medlen för produktionsstöd. Slutligen tillkommer vissa allmänna myndighetsuppgifter.

Institutet skall ledas av en styrelse. Styrelsen bör avgöra frågor av större betydelse för verksamheten. Enligt prop. 1973: 76 (s. 99) bör i styrelsen finnas företrädare för bl. a. kommunerna och utbildningsmyndigheten. Kommittén föreslår att styrelsen skall bestå av fem personer. Utöver ordföranden bör ingå en ledamot som företräder kommunerna,

en ledamot som företräder läromedelsproducenterna, en ledamot som företräder SÖ och en ledamot med aktuella erfarenheter av läromedelsval inom skolväsendet. För varje ledamot bör finnas en personlig suppleant. Ordföranden och övriga ledamöter samt suppleanterna bör utses av Kungl. Maj:t.

Kommittén föreslår att institutets kansli skall omfatta en tjänst som kanslichef, tre tjänster för handläggare och fem tjänster för övrig personal.

3.1.9 Lokalisering

Kommittén, som enligt sina direktiv inte har haft att behandla lokaliseringsfrågan, har inte sett det som sin uppgift att anlägga lokaliseringpolitiska synpunkter på denna fråga. Kommittén har emellertid belyst de praktiska och kostnadsmässiga konsekvenserna av en förläggning av institutet utanför Stockholmsregionen.

Granskningen inom institutet av producenternas förslag till läromedelsinformation förutsätter nära och kontinuerliga kontakter med uppgiftslämnarna. I stort sett samtliga producenter är lokaliserade till Stockholmsregionen. Kommittén har under sitt arbete funnit det värdefullt att utan geografiska och tidsmässiga svårigheter kunnat träffa företrädare för olika intressentgrupper för diskussion av läromedelsinformationens utformning. Säkerligen kommer enligt kommittén ett sådant behov att föreligga även sedan institutet börjat sin verksamhet. Kommittén framhåller att personalbehovet starkt begränsats när det gäller pedagogisk expertis för granskning av läromedelsinformationen. Kommittén har härvid utgått från att en nära samverkan mellan institutet och SÖ kommer till stånd. Även i andra avseenden kommer ett kontinuerligt och nära samarbete mellan de båda myndigheterna att vara nödvändigt. Kommittén pekar på administrationen av produktionsstödet och det nya anbudsförfarandet. Härutöver erinrar kommittén om att betydande mängder läromedel skall transporteras från förlagen till institutet. I Stockholmsområdet kan detta ske med direkta transporter utan omlastningar. Av varje centralt läromedel i samhällsorienterande ämnen skall dessutom ett större antal exemplar översändas från institutet till SÖ för granskning. Kommittén anser sammanfattningsvis att en förläggning av institutet utanför Stockholmsområdet medför organisatoriska nackdelar och ökade kostnader. Eftersom institutet i princip skall vara självfinansierat är kostnadsaspekten av särskilt intresse med hänsyn till bl. a. registreringsavgiftens storlek.

3.2 Remissyttranden

3.2.1 Allmänt

Flertalet remissinstanser tillstyrker i huvudsak eller har inga erinringar mot läromedelsorganisationskommitténs förslag rörande läro-

medelsinformationens innehåll och utbyggnad. *SR* finner således de allmänna riktlinjerna för statens institut för läromedelsinformation väl motiverade och genomtänkta. *TCO* tillstyrker i alla väsentliga delar kommitténs förslag. *SÖ* stöder i huvudsak det framlagda förslaget.

Statskontoret tillstyrker med vissa förbehåll de allmänna riktlinjerna för verksamhetens uppläggning och organisation samt att läromedelsregistret inledningsvis byggs upp med manuella metoder. *Statskontoret* framhåller dock att man bör snarast möjligt utreda frågan om ett datorbaserat informationssystem. *Statskontoret* erinrar härvid om sitt arbete med ett informationssystem för biblioteksändamål (det s.k. *LIBRIS*-projektet) och framhåller att detta system är av intresse för verksamheten med läromedelsinformation.

SÖ nämner att förslag och beslut om ett organ för en förbättrad läromedelsinformation grundas bl.a. på *SÖ*:s utvecklingsarbete med informations- och registreringsystem för läromedel (*IRL*-projektet) och med läromedelsdeklarationer (*LD*-projektet).

Svenska kommunförbundet framhåller behovet av en samlad läromedelsinformation. Idealet är, enligt kommunförbundet, att man från en informationskälla kan få detaljerad och relevant information om i huvudsak alla läromedel. Förbundet finner det därför önskvärt att registret byggs ut snabbare än kommittén har föreslagit.

Landstingsförbundet ansluter sig i stort till kommitténs förslag beträffande läromedelsinformation. Förbundet framhåller behovet av översiktliga och lättillgängliga uppgifter om befintliga läromedel. Förbundet tar inte ställning till informationens innehåll eller uppbyggnad men framhåller önskvärdheten av att huvudmännen för berörda utbildningar får delta i utvecklingsarbetet.

LO framhåller vikten av att eleverna får kunskaper om arbetslivets förhållanden, den fackliga verksamheten på arbetsplatserna m.m. Man bör uppmärksamma det intresse som finns hos arbetsmarknadens parter att förse skolväsendet med läromedel som beskriver verksamheten på arbetsplatserna. Enligt *LO*:s uppfattning bör även sådana läromedel kunna betraktas som centrala läromedel. Det måste bli en uppgift för institutet att bevaka att en balansering kommer till stånd på detta område genom att initiera läromedelsproduktion.

SACO framhåller vikten av att så långt möjligt alla läromedel ingår i läromedelsinformation. Denna måste vara saklig och allsidig. Därför måste institutet få sådana ekonomiska och personella resurser, att det självständigt eller med hjälp av utomstående experter kan bedöma de läromedel som lämnas in för registrering. I annat fall finns risk för att informationen blir styrd av producenterna.

FSL framhåller att förutsättningarna för produktion av och information om läromedel i flera väsentliga avseenden har förändrats under de senaste åren. Det är enligt *FSL* framför allt följande tre förhållan-

den som ändrat förutsättningarna för de huvudtankar som låg till grund för läromedelsutredningens förslag som kommitténs uppdrag bygger på, nämligen strukturrationalisering inom läromedelsbranschen, centralisering av upphandlingen i kommunerna och datorisering av registrerings- och orderbehandlingssystem hos producenterna.

FSL anser att kommittén inte har utgått från hur producenterna i dag bedriver sin läromedelsinformation. Nämnda förändringar motiverar, enligt FSL, att kommittén samarbetar med producenterna och utnyttjar deras samlade tekniska resurser för att förverkliga kommitténs förslag om läromedelsinformation. Därigenom skulle man, enligt FSL:s uppfattning, snabbare och till avsevärt lägre kostnad kunna bygga upp ett centralt register, som bättre än det föreslagna skulle täcka läromedelsutbudet.

Utbildningsförlaget anser att institutets läromedelsinformation bör kunna bli ett värdefullt instrument vid val av läromedel. Förlaget anser vidare att institutet för att minimera sina kostnader bör utnyttja det datorbaserade läromedelsregister som producenterna upprättat.

3.2.2 Läromedelsinformation

3.2.2.1 Begreppet centralt läromedel

Några av remissinstanserna tar upp frågan om definitionen av centralt läromedel.

Förslaget till definition av centrala läromedel är således enligt *TRU II* användbart.

Kommitténs definition av begreppet måste preciseras anser *TCO*. Enligt *TCO*'s mening är det otillfredsställande att definitionen inte rymmer utrustningar för olika slag av praktiskt arbete. Kvarstående oklarheter i begreppet centrala läromedel kan komma att orsaka svårigheter såväl i producent- som i konsumentledet. En av de första och viktigaste uppgifterna för statens institut för läromedelsinformation bör därför bli att göra ytterligare förtydliganden.

SACO finner kommitténs definition godtagbar men anser att den senare bör kunna preciseras ytterligare. Eftersom definitionen har betydelse för vilka läromedel som skall ges eleverna som gåva är innehållet viktigt.

Utbildningsförlaget anser att den definition som läromedelsutredningen föreslog är bättre än kommitténs. Den sistnämnda kan enligt förlaget innebära att man mot riksdagens beslut vidmakthåller de centrala förvalen av läromedel. *SR* däremot finner kommitténs definition mer användbar än läromedelsutredningens och konstaterar med tillfredsställelse att radio- och tv-program med stödmaterial kan räknas som centrala läromedel.

3.2.2.2 *Registrets omfattning och uppbyggnad*

SÖ, Svenska kommunförbundet och SACO framhåller att informationen bör byggas ut till att omfatta alla slag av läromedel.

SÖ framhåller att registret även fullt utbyggt kommer att omfatta endast en mindre del av läromedlen. SÖ framhåller vidare att behovet av en lättöverskådlig information i hög grad gäller de icke-centrala läromedlen, som utgör en betydande andel av den kommunala läromedelsbudgeten. Enligt SÖ:s uppfattning bör därför registret snarast byggas ut till att omfatta även icke centrala läromedel. SÖ anser vidare att ett stort behov föreligger av att gruppera och systematisera informationen för olika målgrupper, som t. ex. läromedel för olika delar av specialundervisningen och för könsrollsfrågor. Registret bör enligt SÖ snarast byggas ut till att omfatta även folkhögskolan, studieförbundens verksamhet och särskolan. SÖ framhåller att det även föreligger ett stort behov av information om tekniska hjälpmedel, laborativ materiel etc.

Svenska kommunförbundet konstaterar att registret under en relativt lång uppbyggnadsperiod kommer att omfatta endast en mindre del av läromedelsutbudet. Förbundet inser att en successiv uppbyggnad är nödvändig men framhåller, att det är önskvärt att uppbyggnadstakten blir snabbare än vad förslaget innebär. Först när översiktsinformationen täcker tillräckligt stor del av utbudet, kan den ersätta annan motsvarande information från förlagen.

Även TCO anser att registret och informationen måste byggas upp så snabbt som möjligt. Lärarnas tillgång till läromedelsinformation är av stor betydelse vid övergång till nya läroplaner och arbetsmetoder.

Redan i inledningsskedet bör registret innehålla centrala läromedel för de delar av skolväsendet som läroboksnämndens granskning inte omfattar, anser *Utbildningsförlaget*. Av tidsskäl torde dock endast översiktsinformation kunna ges för dessa titlar.

TRU II finner det angeläget att även de läromedel som SR:s utbildningsprogramenhet (SR/UTB) framställt och som den 30 juni 1974 inte finns upptagna på läroboksnämndens förteckning intas i registret och läromedelsinformationen.

SR framhåller att det är synnerligen angeläget att SR/UTB:s centrala läromedel i samhällsorienterande ämnen, som enligt prop. 1973:76 angående samhällsinsatser på läromedelsområdet inte skall granskas av läromedelsnämnden, kan bli registrerade som centrala läromedel.

3.2.2.3 *Informationens innehåll*

I remissvaren återfinns så gott som inga invändningar mot förslagen angående informationens innehåll.

Enligt SÖ:s uppfattning är den informationsmängd som föreslagits tillräcklig i ett begynnelsestadium. Senare kan emellertid behov av för-

djupad kvalitativ information uppstå, framhåller SÖ, och nämner att SÖ i samband med LD-projektet utvecklar metoder för objektiv värdering av läromedel.

TCO anser att kommitténs förslag rörande pedagogiska data är alltför summariskt. Informationen måste bli detaljrik så att en så fullständig bild som möjligt ges av läromedlen.

Utbildningsförlaget framhåller att kommentarer om läromedel får officiell karaktär i och med att de förs in i registret. Därför bör värdeomdömen inte godtas.

TRU II finner det önskvärt att även ett läromedel som innehåller olika audio-visuella inslag provregistreras.

SACO ställer sig skeptisk till det sätt att fastställa innehållet i informationen om de olika läromedlen som kommittén föreslagit, nämligen att ändringar av uppgifterna från producenten om inlämnat läromedel skall godkännas av denne. Om registreringen utförs på detta sätt, ges enligt *SACO*:s mening producenterna alltför stort inflytande över informationens utformning. För att avnämarna skall få en saklig och allsidig information, måste de element i informationen som benämns pedagogiska och ekonomiska data i sista hand grundas på institutets egna bedömningar, även om dessa skulle strida mot vad som kan godkännas av producenten. En förutsättning för ett sådant aktivt arbetsätt hos institutet är dock, framhåller *SACO*, att institutet får tillräckliga ekonomiska och personella resurser.

3.2.2.4 Tillhandahållande av informationen

Ett mindre antal remissinstanser för fram synpunkter på hur informationen bör tillhandahållas.

RRV framhåller att kommittén inte har angett om distributionen och försäljningen av katalogerna skall skötas av institutet eller av något förlag. Försäljningsupplagans storlek synes knappast stå i rimlig proportion till "gratisupplagan", anser *RRV*, som ifrågasätter om inte "gratisupplagan" kan minskas. Man borde även överväga att till ett lågt pris tillhandahålla särtryck ämnesvis eller dylikt ur katalogerna.

Informationen måste vara lättillgänglig för användarna, framhåller *TCO*. Därför bör man ytterligare överväga om informationen kan sändas direkt till varje skolenhet. Normalupplagan («gratisupplagan») bör anpassas till varje kommuns behov och därför bestämmas av antalet i kommunen befintliga skolenheter.

SACO framhåller liksom *SÖ* att det är nödvändigt att varje skolenhet får minst ett exemplar av för enheten relevanta kataloger med information. I annat fall kan man enligt *SACO*:s mening knappast begära att lärarna, som har huvudansvaret för val av läromedel, skall sköta urvalsfrågorna på ett tillfredsställande sätt. *SACO* framhåller även vikten av att katalogerna tillställs avnämarna i tillräckligt god tid.

3.2.2.5 Finansiering

RRV anser att i princip samtliga gemensamma kostnader för institutet bör kunna fördelas schablonmässigt mellan de båda verksamheterna läromedelsinformation och produktionsstöd. I underlaget för registreringsavgiften bör ingå den del av de gemensamma kostnaderna som hänförs till registrering och information.

SÖ framhåller att stora insatser krävs i uppbyggnadsskedet och att institutets verksamhet den första tiden inte får bli beroende av möjligheterna till kostnadstäckning genom avgifter. Registreringsavgifter och avgifter för abonnemang på läromedelsinformation bör därför redan i inledningsskedet anpassas till en rimlig nivå i fullfunktionsstadiet.

Svenska kommunförbundet och *FSL* beklagar att frågan om institutets finansiering genom avgifter inte tillräckligt har kunnat belysas.

Landstingsförbundet har i princip inga invändningar mot kommitténs överväganden i finansieringsfrågan.

SACO framhåller att förlagens registreringskostnader inte får bli så stora att de av den anledningen tvingas höja priserna. De kommunala läromedelscentralerna bör genom institutets läromedelsinformation få en så fylig bild av läromedlen, att antalet gratisexemplar av nya läromedel från förlagen till skolorna (huvudlärarna) kan nedbringas och dessutom förlagens övriga informationskostnader att minska avsevärt.

3.2.2.6 Övrigt

Vissa frågor som inte behandlats i kommitténs förslag tas upp i remissvaren. En arbetsuppgift för institutet bör enligt *SÖ:s* mening bli att upprätta och ge ut producent- och konsumentregister. *SÖ* anser att institutet i fortsättningen bör ge ut den producentförteckning som har utarbetats inom IRL-projektet och som har getts ut av Utbildningsförlaget.

FSL påpekar att kommittén inte har behandlat frågan om eventuell reklamskatt på kataloginformationen eller frågan om institutets ansvar för innehållet i informationen enligt marknadsföringslagen (SFS 1970: 412).

TRU II och *SR* framhåller att *SR:s* läromedel inte skall granskas av läromedelsnämnden, därför att *SR:s* skyldighet att samråda med *SÖ* och universitetskanslersämbetet när det gäller utbildningsprogram ersätter den nämnda granskningen. Detta kan innebära att de principer som kommittén angett för läromedelsregistreringen inte kan följas beträffande centrala läromedel med eterinslag i samhällsorienterande ämnen, anser *TRU II*.

3.2.3 Produktionsstöd

SACO anser att det är angeläget att produktionsstödet ges en fastare form än f.n.

Enligt *SR:s* mening bör behovsanalyserna göras av den centrala skolmyndigheten (jfr avsnitt 3.2.1).

FSL understryker vikten av att produktionsstöd fördelas utifrån en samlad bedömning av angelägenhetsgraden. Produktionsstöd bör därför inte fördelas även av andra myndigheter.

TCO framhåller att institutet bör spela en aktiv roll och själv ta initiativ till läromedelsframställning. Det är därvid angeläget att verksamheten inte huvudsakligen inriktas mot lärobokssektorn.

RRV anser att det vore värdefullt om man närmare kunde ange vilka kriterier som skall vara uppfyllda för att produktionsstöd skall utgå. Särskild uppmärksamhet bör, enligt *RRV:s* mening, ägnas åt att följa upp den motprestation som torde vara en förutsättning för produktionsstöd. *RRV* erinrar om att *SÖ* bedriver en försöksverksamhet med anbudsförfarande för läromedelsproduktion och understryker vikten av, att en nära samverkan därför sker mellan institutet och *SÖ*. Anbuds-förfarande kan i vissa fall vara ett alternativ till produktionsbidrag.

Även *SÖ* framhåller behovet av samråd mellan institutet och *SÖ*, som hittills har administrerat produktionsstödet. Detta samråd motiveras även av att det inom flera av *SÖ:s* utvecklingsprojekt ingår moment som har karaktären av produktionsstöd, anser *SÖ*, som även nämner försöksverksamheten med anbudsförfarande.

Landstingsförbundet framhåller att produktionsstödet i första hand bör bedömas utifrån pedagogiska och undervisningsmässiga aspekter. Eventuella gränsdragningsfrågor mellan *SÖ:s* utvecklingsarbete och institutets produktionsstöd bör lösas innan institutet börjar sin verksamhet.

TRU II anser att även en statligt finansierad verksamhet av *TRU II:s* typ bör kunna söka och få produktionsstöd på samma villkor som andra producenter.

3.2.4 Namn

Ingen av remissinstanserna har något att invända mot det föreslagna namnet, statens institut för läromedelsinformation, på det nya organet.

3.2.5 Styrelsens sammansättning

RRV och *SACO* anser att den personal som på fältet skall utnyttja institutets service bör vara representerad i styrelsen. *SACO* förordar därför att arbetstagarnas huvudorganisationer bereds plats i styrelsen. *RRV* ifrågasätter om inte en lärarrepresentant snarare än en producentrepresentant borde ingå i styrelsen. Enligt *TCO:s* mening bör konsumentintressena dominera i styrelsen. *LO* anser att arbetsmarknadens parter, som även framställer läromedel, bör vara representerade i sty-

relsen. *Landstingsförbundet* anser att en av styrelsens ledamöter bör ha kännedom om landstingskommunala skolförhållanden.

3.2.6 Organisation och personalbehov

Ingen av remissinstanserna har några invändningar mot förslagen rörande institutets organisation. Personalbehovet tas däremot upp av några instanser.

Statskontoret ifrågasätter om de administrativa göromålen vid institutet kräver en heltidstjänst på handläggarnivå. Om uppgifterna skulle bli av större omfattning bör som ett alternativ övervägas att upphandla dessa tjänster eller på deltid anlita lämplig tjänsteman, anser statskontoret. *RRV* anser att den nämnda tjänsten inte bör inrättas utan att uppgifterna inledningsvis bör kunna fördelas mellan olika befattningshavare. Statskontoret utgår från att kataloger över läromedel kommer att framställas och distribueras som förlagsprodukter, vilket innebär att institutet kan avlastas från bl.a. rutingöromålen i samband med abonnemangavgifter och lagerhållning av publikationerna.

SÖ anser att den föreslagna organisationen bör svara väl mot behoven men framhåller, att institutet dels bör få ekonomiska resurser för funktionsutveckling, dels bör få möjlighet att på kommersiell basis framställa informationsmaterial och att åta sig olika beställningsuppdrag.

TCO anser att det föreligger risk för att den av kommittén föreslagna personalen för läromedelsinformation blir för liten. Det är därför angeläget att institutet får tillräckligt med expertmedel.

SACO framhåller vikten av att institutet får tillräcklig personal för läromedelsinformationen.

3.2.7 Lokalisering

Statskontoret, *TCO*, *SACO* och *FSL* anser att institutet med hänsyn till dess behov av kontakter med *SÖ* och producenterna, som nästan alla finns i Stockholmsområdet, bör förläggas till Stockholm eller dess närhet. *SÖ* finner med samma motiveringar det angeläget att institutet får en central lokalisering i landet. *Svenska kommunförbundet* har inget att invända mot förslaget att lokalisera institutet till Stockholmsområdet. Statskontoret framhåller även att en framtida övergång till användning av ett datorbaserat informationssystem kan medföra ett samarbete med biblioteksväsendets informationssystem, vilket skulle underlättas om institutet förläggs till Stockholmsområdet. *Landstingsförbundet* däremot anser att frågan om lokalisering av institutet bör prövas närmare.

3.2.8 Övrigt

FSL finner det självklart att institutets beslut (liksom läromedelsnämndens) skall kunna överklagas. Beslut av statens läroboksnämnd

kan överklagas, påpekar FSL, som även jämför institutet med läkemedelsnämnden. Även SACO anser att det bör föreligga rätt att överklaga nämndens beslut i vissa avseenden.

4 Föredraganden

4.1 Inledning

Statsmakterna beslöt förra året (prop. 1973:76, UbU 1973:28, rskr 1973: 242) dels att ett särskilt organ för läromedelsregistrering, läromedelsinformation och administration av stöd för produktion av läromedel skall inrättas den 1 juli 1974, dels att en läromedelsnämnd med uppgift att granska att läromedlen är objektiva och därvid bl. a. att läromedlens innehåll inte strider mot mål och riktlinjer i läroplanerna skall inrättas inom skolöverstyrelsen (SÖ) vid samma tidpunkt, dels att statens läroboksnämnd skall upphöra vid utgången av juni månad 1974. Dåvarande chefen för utbildningsdepartementet angav därvid (prop. 1973: 76 s. 101) sin avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att tillkalla en särskild organisationskommitté med uppgift att förbereda frågor rörande läromedelsregistreringen och att uppdra åt SÖ att överväga frågor rörande läromedelsnämndens arbetsformer.

En med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatt organisationskommitté, läromedelsorganisationskommittén, har nu lagt fram förslag om den närmare utformningen och organisationen av läromedelsregistreringen och läromedelsinformationen samt om medelsbehov för verksamheten för nästa budgetår. Organisationskommitténs förslag rör även vissa frågor om stöd för produktion av läromedel.

Vidare har SÖ på Kungl. Maj:ts uppdrag avgett ett förslag avseende organisation och verksamhetsformer samt medelsbehov för läromedelsnämnden.

Skolans huvudmän svarar för den övervägande delen av konsumtionen av läromedel. Ett mål för samhällets konsumentpolitik är att stödja konsumenterna och förbättra deras ställning på marknaden. Detta kan ske bl.a. genom att konsumenterna förses med bättre information om marknadens utbud och om olika sätt att tillgodose de egna behoven. Avsikten med de beslut om förbättrad information om läromedel som fattades av 1973 års riksdag var att förbättra skolans huvudmäns ställning på läromedelsmarknaden.

Informationsåtgärder bör ses som ett medel bland andra för att uppnå de mål som gäller för en samhällelig verksamhet, men som ett betydelsefullt sådant. Informationen om läromedlen skall innefatta bl. a. kvalitativa data innefattande uppgift om objektivitetsgranskning för vissa läromedel. Genom att ta del av läromedelsinformationen får skolans huvudmän således värdefulla uppgifter om läromedlen.

Det är också viktigt att möjligheterna till information från konsumenterna till producenterna utökas och förbättras. Om det sker, kan produktionen påverkas så att den bättre anpassas till konsumenternas behov. Objektivitetsgranskningen kommer att bli en inte oväsentlig del av informationen till producenterna. Den kommer att ge upplysning om i vilken utsträckning producerade läromedel är allsidiga och sakliga och svarar mot de allmänna målen i läroplanerna. Det finns även andra vägar att ge information till producenterna om hur läromedlen bör utformas. Uppgifter bl.a om resultaten av den läromedelsutveckling som bedrivs inom SÖ bör vara en sådan väg. Vad jag här redovisat utgör en av grunderna för 1973 års riksdagsbeslut.

Som jag redovisat i det föregående är de nu framlagda förslagen en uppföljning av föregående års riksdagsbeslut. De förslag som bör underställas riksdagens prövning gäller namnet på det nya centrala organet för läromedelsregistrering, organets lokalisering, definition av begreppet centralt läromedel, storleken av den normalupplaga av läromedelsinformation som staten gratis bör ställa till förfogande samt frågan om rätt till besvär. För överblickens och sammanhangets skull kommer jag dock att beröra även vissa andra frågor.

4.2 Statens institut för läromedelsinformation

Läromedelsorganisationskommittén har använt *beteckningen* statens institut för läromedelsinformation på det nya statliga organet. Jag föreslår att denna beteckning godtages. Den har för övrigt redan använts i prop. 1974: 1 (bil. 10 s. 121).

Enligt förra årets beslut skall den *läromedelsinformation* som ankommer på det nya institutet omfatta kvalitativa data, tekniska data, relation mellan effekt och pris, pedagogiska data och ekonomiska data (prop. 1973: 76 s. 98). Kommittén har i sitt förslag delat in läromedelsinformationens innehåll i översiktsinformation, tekniska data, pedagogiska data och ekonomiska data. Med detaljinformation avser kommittén samtliga dessa grupper av data. Med översiktsinformation avser kommittén uppgifter om bl. a. författare, producent, distributör, upplagenummer, objektivitetsgranskning, pris och beställningsnummer.

Remissinstanserna har så gott som inga invändningar mot förslagen angående informationens innehåll.

Den förbättrade informationen syftar som jag tidigare sagt till att ge ett bättre underlag för valen av läromedel i skolan. Den nuvarande informationen är som kommittén framhållit svåröverskådlig och omfattar en rad olika typer av information. Den medför också betydande kostnader. Det är mot den bakgrunden givetvis värdefullt att samhällets läromedelsinformation utformas efter kontakt med läromedelsproducenterna. Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) har på-

pekat att det är viktigt att informationen inte blir producentstyrd. Skolans huvudmän lika väl som lärare och elever har som konsumenter på läromedelsområdet en viktig funktion att fylla genom att framställa önskemål om och lägga synpunkter på hur informationen skall vara beskaffad. Jag räknar med att institutet på lämpligt sätt tar till vara detta konsumentintresse för att få klarhet i vilka förändringar i läromedelsinformationens innehåll som uppfattas som angelägna.

Enligt förra årets beslut är begreppet *centralt läromedel* av betydelse — i vart fall i ett begynnelsekedje — för läromedelsregistreringen. Med centralt läromedel avsågs läromedel som direkt framställts för att täcka kvalitativt och/eller kvantitativt väsentliga delar av läroplanernas kursmoment (prop. 1973: 76 s. 83).

Kommittén har funnit denna definition mindre ändamålsenlig vid genomförandet av statsmakternas beslut och föreslagit följande nya formulering.

Med centrala läromedel avses sådana läromedel som med hänsynstagande till läroplanernas övergripande mål för skolans verksamhet — ger eleverna ett sakligt och allsidigt underlag för studiet av ämnen, ämnesgrupper eller kursmoment i enlighet med gällande läroplan, — förser eleverna med instrument som hjälper dem att planera och organisera sina studier, öva färdigheter, inhämta fakta och sätta in dem i ett meningsfullt sammanhang.

Endast några remissinstanser har kommenterat det nya förslaget.

För min del finner jag det naturligt att man under det fortsatta arbetet har funnit det nödvändigt att ytterligare precisera begreppet centralt läromedel. Kommitténs förslag har dock, som Utbildningsförlaget påpekat, getts en sådan utformning att en registrering även skulle kunna anses innefatta en prövning av läromedlets objektivitet, dvs. en uppgift som skall ankomma på SÖ:s läromedelsnämnd. Mot här redovisad bakgrund föreslår jag att med centrala läromedel skall avses sådana läromedel som täcker väsentliga delar av ämnen, ämnesgrupper eller kursmoment som anges i gällande läroplan och därvid förser eleverna med instrument som hjälper dem att planera och organisera sina studier, öva färdigheter, inhämta fakta och sätta in dessa i ett meningsfullt sammanhang.

Föreningen Svenska läromedelsproducenter (FSL) påpekar att kommittén inte har behandlat frågan om eventuell reklamskatt på kataloginformation eller frågan om institutets ansvar enligt marknadsföringslagen. Varken förordningen (1972:266) om skatt på annonser och reklam eller lagen (1970: 412) om otillbörlig marknadsföring är tillämpliga för institutets verksamhet.

Enligt statsmakternas beslut skall det nya organet, statens institut för läromedelsinformation, föra ett läromedelsregister, som i första hand skall omfatta centrala läromedel. Kommittén har nu avgett detaljerade förslag om *registrets omfattning*, dels under ett uppbyggnads-

skede, dels för tiden därefter. Förslaget innebär att registret kommer att vara fullt utbyggt vad gäller centrala läromedel vid slutet av 1970-talet.

SÖ, Svenska kommunförbundet och SACO framhåller att informationen bör byggas ut till att omfatta alla slag av läromedel. Svenska kommunförbundet anser att det är önskvärt att utbyggnaden blir snabbare än förslaget innebär.

Enligt statsmakernas beslut skall läromedelsregistret byggas ut successivt (prop. 1973:76 s. 97). Till en början skall alla centrala läromedel registreras. Jag har förståelse för att remissinstanser som representerar konsumentens sida har önskemål om en snabbare utbyggnad av läromedelsregistret än vad kommittén föreslagit. Å ena sidan är idealet, som Svenska kommunförbundet framhållit, att man från en informationskälla kan få detaljerad och relevant information om i huvudsak alla läromedel. Det är å andra sidan angeläget att läromedelsregistret kan börja att fungera den 1 juli 1974. Det torde vara nödvändigt att räkna med att det under institutets första verksamhetsår behövs visst arbete för att komma fram till lämpliga administrativa rutiner för att hantera läromedelsregistret. Jag finner mot den bakgrunden att den plan för budgetåret 1974/75 som kommittén presenterat är lämpligt avvägd. Skulle emellertid institutet finna att det med givna ekonomiska ramar för nästa budgetår är möjligt att i förhållande till kommitténs förslag vidga informationen bör det stå institutet fritt att genomföra en sådan åtgärd. Vad gäller budgetåret 1975/76 ankommer det på institutet att i sina förslag till anslagsframställning för detta budgetår lägga fram förslag om läromedelsregistrets framtida omfattning.

I enlighet med statsmakernas beslut bör i första hand centrala läromedel för grundskola, specialskola, nomadskola, privatskola som avses i privatskolstadgan, gymnasieskola samt kommunal och statlig vuxenutbildning tas med i läromedelsregistret (prop. 1973:76 s. 97). Enligt SÖ bör registret snarast byggas ut till att omfatta även folkhögskolan och studieförbundens verksamhet samt särskolan. En utvidgning av läromedelsregistret till att omfatta dessa utbildningar och andra läromedel än centrala läromedel bör enligt min mening anstå tills ett register uppbyggt i enlighet med redan fattade beslut är i funktion. Till förtydligande av förra årets beslut bör anges att med privatskolor enligt privatskolstadgan avses här liksom i fråga om objektivitetsgranskningen även riksinternatskolor.

Enligt statsmakernas beslut förra året bör läromedelsutredningens förslag om att läromedelsregistret skall bygga på datateknik undersökas ytterligare (prop. 1973:76 s. 97). Kommittén har med hänsyn till att informationsvolymen i ett inledande skede blir relativt måttlig och även med hänsyn till att informationen skall fungera redan under budgetåret 1974/75 stannat för att registret bör vara manuellt under de första verksamhetsåren.

Enligt statskontoret bör frågan om ett datorbaserat registrerings-system snarast utredas. Det ankommer enligt min mening på institutet att avgöra när registret fått en sådan omfattning att en manuell hantering av registret inte längre än ändamålsenlig. Institutet bör noggrant överväga denna fråga och när samt om en övergång till ett datorbaserat register befinns lämplig i god tid vidta erforderliga förberedelse-åtgärder.

Kommittén har i enlighet med statsmakternas beslut utgått från att producenterna skall lämna underlag för den information som skall ingå i registret (prop. 1973:76 s. 98). Kommittén har presenterat ett förslag angående de principer efter vilka läromedelsregistreringen bör fungera.

FSL och Utbildningsförlaget har tagit upp frågan om ett tekniskt samarbete mellan institutet och läromedelsproducenterna vad gäller läromedelsinformationen. Jag finner det självklart att institutet självt skall ha ansvar för innehållet i den information som lämnas genom läromedelsregistret. Inget bör emellertid hindra att förlagens tekniska resurser anlitas vid tryckning av den genom institutet utgivna läromedelsinformationen.

Enligt statsmakternas beslut bör kommunerna få en viss normalupplaga av informationen från registret utan kostnad. För exemplar härutöver bör emellertid betalning erläggas. Även läromedelsförlagen bör erhålla information gratis i viss omfattning (prop. 1973: 76 s. 98).

I sina förslag om *tillhandahållande av informationen* har kommittén bedömt att 14 500 kataloger bör delas ut gratis och att 1 000 kataloger bör kunna försälas budgetåret 1974/75. Riksrevisionsverket (RRV) anser att »gratisupplagan» har överdimensionerats. Tjänstemännens centralorganisation (TCO) anser att normalupplagan bör bestämmas med hänsyn till varje kommuns behov och därför bestämmas av antalet i kommunen befintliga skolenheter. SÖ och SACO anser det nödvändigt att varje skolenhet får minst ett exemplar av för enheten relevanta kataloger med information. Enligt min mening är den av kommittén beräknade normalupplagan lämpligt avvägd för att informationen till skolorna skall kunna bli tillfredsställande. Försäljningsupplagan bör vid behov kunna göras större. Detta bör emellertid inte ske på bekostnad av normalupplagan.

På institutet för läromedelsinformation ankommer det enligt statsmakternas beslut att göra övergripande analyser av behovet av *stöd för produktion av läromedel* samt att fördela detta stöd. Stödet skall ges i producentledet och anpassas till typen av projekt (prop. 1973: 76 s. 85). Stöd till produktion av läromedel utgår innevarande budgetår med 1,7 milj. kr. Under anslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet har anvisats 1 milj. kr. och under anslaget Bidrag till driften av grundskolor har anvisats 700 000 kr. Kommittén har redovisat dels hur medel för ändamålet använts under budgetåret 1972/73,

dels hur medel för ändamålet t. o. m. den 30 september 1973 fördelats under budgetåret 1973/74. Behovet av medel för stöd för produktion av läromedel beräknas för budgetåret 1974/75 uppgå till 2 milj. kr. Av kommitténs redovisning framgår att för budgetåret 1972/73 1,2 milj. kr. av de medel som anvisats för utvecklingsarbete på läromedelsområdet av SÖ använts för stöd till produktion av läromedel.

Landstingsförbundet anser att gränsdragningsfrågor mellan SÖ:s utvecklingsarbete och det ekonomiska stöd som skall fördelas av institutet bör lösas innan institutet börjar sin verksamhet. På sikt bör enligt min mening alla medel som används för stöd för produktion av läromedel samlats hos institutet. Jag avser att senare föreslå Kungl. Maj:t att institutet i samråd med SÖ i sina förslag till anslagsframställning för budgetåret 1975/76 lämnar förslag om när en sådan samordning bör ske.

Kommittén har sammanfattat vilka *arbetsuppgifter* som bör ankomma dels på institutet som helhet, dels på dess styrelse. Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot dessa förslag. Enligt min mening svarar kommitténs beskrivning i dessa avseenden väl mot de arbetsuppgifter som följer av redan fattade beslut i frågan och i detta sammanhang aktuella frågor.

Enligt statsmakternas beslut bör institutet ledas av en *styrelse* med företrädare för bl.a. kommunerna och utbildningsmyndigheten. Kommittén anser att styrelsen bör ha fyra ledamöter utöver ordföranden. Av ledamöterna bör en företräda kommunerna, en läromedelsproducenterna, en SÖ och en ledamot ha aktuella erfarenheter av läromedelsval inom skolväsendet. Ordförande, ledamöter och suppleanter bör enligt kommittén utses av Kungl. Maj:t.

Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta om antal ledamöter i styrelsen och dess sammansättning. Jag vill dock anmäla att jag delar den uppfattning som TCO framfört att läromedelskonsumenterna bör ha en stark ställning i styrelsen.

Kommittén har vad gäller institutets *lokalisering* framhållit att en lokalisering till Stockholm eller dess närhet synes ge de bästa garantier för att institutet skall få en smidig organisation och kunna fungera effektivt inom ramen för givna ekonomiska resurser. Kommittén framhåller bl.a. att en annan lokalisering skulle medföra organisatoriska nackdelar och ökade kostnader. Remissinstanserna delar så gott som undantagslöst kommitténs uppfattning i lokaliseringsfrågan. Även jag anser att institutet bör förläggas till Stockholm eller dess närhet.

I FSL:s och SACO:s remissyttranden över läromedelsorganisationskommitténs förslag berörs frågan om rätt till besvär över institutets beslut. Båda remissinstanserna anser att sådan rätt bör finnas.

Visserligen kommer institutets beslut i registreringsfrågor, särskilt i vad avser centralt läromedel, att bli av stor betydelse för berörda par-

ter. Institutets styrelse avses dock få en sådan sammansättning och tillgång till sådana resurser i övrigt att bättre sakkunskap knappast kan ställas till förfogande vid prövning av eventuella besvär. Jag förordar därför att institutets beslut angående registrering inte skall få överklagas.

4.3 Läromedelsnämnden

Som jag tidigare nämnt har SÖ kommit in med förslag avseende organisation och verksamhetsformer samt medelsbehov för läromedelsnämnden. SÖ räknar med att 250 läromedel kommer att objektivitetsgranskas nästa budgetår. SÖ lämnar förslag om nämndens sammansättning samt om nämndens och dess sekretariats arbetsformer. Förslagen avseende arbetsformerna avser de rutiner som enligt SÖ bör tillämpas vid objektivitetsgranskning av ett läromedel.

Enligt SÖ:s uppfattning bör chefen för SÖ vara ordförande i nämnden. Nämnden bör härutöver, enligt SÖ, bestå av åtta ledamöter för vilka bör finnas personliga suppleanter. SÖ föreslår att fyra av ledamöterna skall vara riksdagsmän, två kommunala förtroendemän samt att två ledamöter skall besitta särskild sakkunskap rörande frågor, som faller inom nämndens arbetsområde. Utredningen om skolan, staten och kommunerna (SSK) anser att fyra av ledamöterna bör utses av riksdagspartierna.

Jag avser att senare föreslå Kungl. Maj:t att i nämnden skall ingå huvudsakligen företrädare för allmänna samhällsintressen i stort sett enligt de grunder SÖ och SSK föreslagit.

Nämndens beslut bör, av skäl motsvarande dem jag nyss anfört rörande statens institut för läromedelsinformation, inte få överklagas.

4.4 Former för tillhandahållande av fria läromedel för eleverna i grundskolan

Vid föregående års riksdag fastställdes vissa nya principer om fria läromedel för eleverna i grundskolan. Samtidigt förutsatte riksdagen att Kungl. Maj:t skulle medverka till vissa preciseringar. Riksdagen beslöt att de nya principerna skulle träda i kraft den 1 juli 1974. SÖ har den 6 december 1973 lagt fram förslag till bestämmelser. SÖ:s förslag remissbehandlas f. n. Remissbehandlingen kan inte avslutas i sådan tid att nya bestämmelser om fria läromedel kan träda i kraft vid utsatt tidpunkt. Jag föreslår därför att nu gällande bestämmelser om fria läromedel tillämpas även under budgetåret 1974/75.

5 Hemställan

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag i det föregående förordat angående läromedelsregistrering,
2. godkänna vad jag i det föregående förordat om fria läromedel.

6 Anslagsberäkningar för budgetåret 1974/75

D 1. Skolöverstyrelsen

Skolöverstyrelsen

Skolöverstyrelsen (SÖ) beräknar för budgetåret 1974/75 följande kostnader för läromedelsnämnden.

1. Enligt SÖ bör läromedelsnämndens kansli bestå av en sekreterare och ett kvalificerat biträde. Därutöver bör medel beräknas till tillfällig expertis, motsvarande en halvtidstjänst. (+ 151 800 kr.)

2. För arvoden till ledamöter och suppleanter samt ersättning för mistad lön beräknar SÖ 55 600 kr.

3. Arvodet till sakkunniga har beräknats till 50 kr. per timme och efter en granskningstid av tio timmar per läromedel. Antalet läromedel som skall granskas har av SÖ beräknats till 250. För ca 25 % av läromedlen beräknas två granskare per läromedel. (+ 199 900 kr.)

4. För sjukvård beräknas 200 kr., för reseersättningar 5 800 kr. samt för expenser 54 000 kr.

5. SÖ föreslår att medel beräknas för två granskarkonferenser, en för grundskolan och en för gymnasieskolan (+55 000 kr.). Vidare bör medel beräknas för utarbetande av riktlinjer för objektivitetsgranskningen (+10 000 kr.).

6. F. n. utgår en s. k. granskningsavgift om 350 kr., som sökanden skall erlægga i samband med ansökning om uppförande av lärobok på läroboksförteckningen. En sådan granskningsavgift skall även i fortsättningen erläggas för läromedelsnämndens objektivitetsgranskning. Granskningsavgift skall inte uttas om nämnden, efter anmälan från kommun eller enskild person, beslutar granska centralt läromedel i andra än samhällsorienterande ämnen.

Föredraganden

I prop. 1974: 1 (bil. 10 s. 119) har departementschefen under anslaget Skolöverstyrelsen beräknat kostnaderna för läromedelsnämndens verksamhet budgetåret 1974/75 till 477 000 kr. Jag förordar att dessa medel fördelas på följande sätt.

Vid min bedömning av personalbehovet för läromedelsnämndens kansliuppgifter har jag räknat med samma antal tjänster som skolöverstyrelsen (SÖ) och har härför beräknat 151 800 kr. (1).

För arvoden till ledamöter och suppleanter har jag beräknat 25 000

kr. (2). Jag delar SÖ:s uppfattning vad gäller beräkningen av arvoden till sakkunniga (3).

Kostnaderna för sjukvård anser jag bör kunna täckas av SÖ:s anslag för nämnda ändamål. För reseersättningar har jag beräknat 5 000 kr. och för expenser 30 000 kr. Dessa medel bör inräknas i resp. anslagspost under anslaget till SÖ. (4)

Jag biträder förslaget om granskarkonferenser. Vidare beräknar jag medel för utarbetande av riktlinjer för objektivitetsgranskning. (5)

Vid ansökan hos statens läroboksnämnd om att få en lärobok uppförd på läroboksförteckningen skall den sökande f. n. erlægga en granskningsavgift. Sådan granskningsavgift skall även i fortsättningen erläggas av producenterna vid obligatorisk granskning av centrala läromedel. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa granskningsavgiftens storlek. Granskningsavgifterna skall inlevereras till SÖ, att av SÖ redovisas under inkomsttiden Diverse inkomster: Övriga diverse inkomster. (6)

Jag förordar således att den under anslaget Skolöverstyrelsen upptagna anslagsposten Läromedelsnämnden förs upp med 442 000 kr. samt att anslagsposten Reseersättningar höjs med 5 000 kr. och anslagsposten Expenser med 30 000 kr.

D 3. Statens institut för läromedelsinformation

1974/75 Nytt anslag (förslag) 322 000

	Beräknad ändring 1974/75	
	Läromedelsorganisationskommittén	Föredraganden
<i>Personal</i>		
Handläggande personal	+ 4	+ 4
Övrig personal	+ 5	+ 5
	+ 9	+ 9
<i>Anslag</i>		
Lönkostnader	+ 628 600	+ 626 700
därav ersättning till expertis	+ 51 200	+ 51 000
Sjukvård	+ 5 000	+ 2 000
Reseersättningar	+ 40 000	+ 40 000
Lokalkostnader	+ 72 500	+ 73 000
Expenser	+ 657 500	+ 630 000
därav engångsanvisning	+ 141 500	+ 126 000
	+1 403 600	+1 371 700
<i>Uppbördsmedel</i>	—	+1 050 000
Nettoutgift	+1 403 600	+ 321 700
Avrundat	+1 404 000	+ 322 000

Läromedelsorganisationskommittén

1. Kommittén räknar med att för verksamheten vid statens institut för läromedelsinformation kommer att behövas fyra tjänster för handläggande personal, varav en med arbetsledande funktioner, och fem

tjänster för övrig personal (+547 000 kr.). Kommittén beräknar 51 200 kr. för avlöning av expertis för granskning av information om läromedel i gymnasieskolan och för korttidsanställning av biträdespersonal. Vidare beräknas 11 300 kr. för vikariats- och övertidstillägg och 18 400 kr. för sammanträdesarvoden m. m.

2. Kostnaderna för sjukvård beräknas till 5 000 kr.

3. Enligt kommitténs bedömning kommer särskilt under institutets första verksamhetsår att föreligga många önskemål från kommuner, skolchefer m. fl. om information om det nya systemet för läromedelsinformation m. m. Det torde därför bli nödvändigt att i stor utsträckning företa resor inom landet. För reseersättningar beräknas 40 000 kr.

4. De totala lokalkostnaderna beräknas till 72 500 kr.

5. Kommittén räknar med sammanlagt 657 500 kr. för expenser. Härav avser 67 500 kr. engångsutgifter för inredning av lokalerna och 74 000 kr. engångsanskaffning av utrustning i övrigt. 10 000 kr. avser eventuell automatisk databehandling för löneredovisning m. m. Kommittén anser det nödvändigt att presentera institutets verksamhet genom en broschyr som gratis tillställs kommunerna m. fl. För detta ändamål beräknas 50 000 kr. Kostnaderna för tryckning och distribution av läromedelsinformationen beräknas till 336 000 kr. Kostnaderna för telefon m. m. beräknas till 32 000 kr. och kostnaderna för representation till 3 000 kr. För övriga expenser beräknas 85 000 kr.

6. Vid sin beräkning av underlag för avgiftsberäkning har kommittén utgått från att dels 60 % av de totala lönekostnaderna vid institutet tillsammans med 60 % av övriga kostnader vid institutet med undantag för tryck- och distributionskostnader, dels samtliga tryck- och distributionskostnader bör utgöra underlag för beräkning av avgifter för registrering av och information om läromedel. Detta innebär att kommittén räknat med att intäkter av avgifter nästa budgetår kommer att uppgå till 900 000 kr. Kommittén utgår från att kostnaderna för exemplar av läromedelsinformationen utöver gratisupplagan skall täckas med avgifter. Dessa senare intäkter samt intäkter av registreringsavgifter bör enligt kommittén i riksstaten redovisas under inkomsttiteln Diverse inkomster.

Föredraganden

Läromedelsorganisationskommittén har fört fram förslag om hur underlaget för avgiftsberäkningar bör bestämmas (6). Jag anser att en något större del av de beräknade kostnaderna för statens institut för läromedelsinformation bör räknas in i underlaget. Jag har således räknat med att dels 70 % av de totala lönekostnaderna vid institutet tillsammans med 70 % av övriga kostnader vid institutet med undantag för tryck- och distributionskostnader, dels samtliga tryck- och distributionskostnader bör utgöra avgiftsunderlaget. Jag räknar där-

för med att uppbördsmedlen kommer att uppgå till 1 050 000 kr. Uppbördsmedlen bör redovisas under anslaget. Jag avser att senare återkomma till Kungl. Maj:t med förslag om granskningsavgiftens storlek. Vid institutet bör finnas ett särskilt kansli. För chefen för kansliet bör inrättas en extra ordinarie tjänst. I de delar anställnings- och arbetsvillkoren för personalen vid kansliet är förhandlingsfrågor avser jag att ge statens avtalsverk förhandlingsuppdrag. Jag har vid mina beräkningar av kostnaderna för verksamheten vid institutet i stort sett följt läromedelsorganisationskommitténs förslag. Med hänvisning till sammanställningen hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att vid statens institut för läromedelsinformation inrätta en extra ordinarie tjänst för chefen för kansliet,
2. till *Statens institut för läromedelsinformation* för budgetåret 1974/75 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 322 000 kr.

D 4. Stöd för produktion av läromedel

1974/75 Nytt anslag (förslag) 1 850 000

Läromedelsorganisationskommittén

Kommittén har i samband med bedömningen av medelsbehovet för produktionsstöd budgetåret 1974/75 tagit del av vissa inom skolöverstyrelsen gjorda översiktliga beräkningar av medelsbehovet för att täcka angelägna projekt under budgetåren 1974/75 och 1975/76. Det beräknade medelsbehovet bygger dels på behovet av nya produkter inom bristområden, dels på möjligheterna att enligt hittillsvarande erfarenheter placera produktionen hos lämpliga producenter. Kommittén räknar med att medelsbehovet för nästa budgetår uppgår till 3 milj. kr., varav för specialundervisning ca 1,25 milj. kr., för invandrarundervisning och gymnasieskola vardera ca 0,5 milj. kr. samt för vuxenutbildning ca 0,75 milj. kr. Enligt kommittén bör emellertid produktionsstödet byggas ut successivt och kommittén föreslår därför att 2 milj. kr. beräknas för ändamålet nästa budgetår.

Föredraganden

Jag finner den av läromedelsorganisationskommittén gjorda beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår i stort sett väl avvägd. För innevarande budgetår har medel för produktionsstöd anvisats under dels anslaget Pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet med 1 milj. kr., dels anslaget Bidrag till driften av grundskolor m. m. med 700 000 kr. för stöd till produktion av läromedel samt 50 000 kr. för stöd till utgivning av läromedel på minoritetsspråk. Dessa medel samt 100 000

kr. av de medel som för innevarande budgetår anvisats under anslaget Specialskolan m. m.: Utrustning m. m. bör för nästa budgetår anvisas under förevarande anslag. Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Stöd för produktion av läromedel* för budgetåret 1974/75 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 850 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnel Anderson

Innehåll	Sida
1 Inledning	3
2 Läromedelsnämnden	4
3 Läromedelsregistrering m. m.	6
3.1 Läromedelsorganisationskommittén	6
3.1.1 Namn på det nya organet	6
3.1.2 Definition av begreppet centrala läromedel	6
3.1.3 Läromedelsutbudets nuvarande omfattning	7
3.1.4 Informationens innehåll	8
3.1.5 Förslag till uppbyggnad av läromedelsinformationen	9
3.1.6 Produktion m. m. av läromedelsinformationen	10
3.1.7 Stöd till produktion av läromedel inom bristområden	10
3.1.8 Organisation	11
3.1.9 Lokalisering	12
3.2 Remissyttranden	12
3.2.1 Allmänt	12
3.2.2 Läromedelsinformation	14
3.2.2.1 Begreppet centralt läromedel	14
3.2.2.2 Registrets omfattning och uppbyggnad	15
3.2.2.3 Informationens innehåll	15
3.2.2.4 Tillhandahållande av informationen	16
3.2.2.5 Finansiering	17
3.2.2.6 Övrigt	17
3.2.3 Produktionsstöd	17
3.2.4 Namn	18
3.2.5 Styrelsens sammansättning	18
3.2.6 Organisation och personalbehov	19
3.2.7 Lokalisering	19
3.2.8 Övrigt	19
4 Föredraganden	20
4.1 Inledning	20
4.2 Statens institut för läromedelsinformation	21
4.3 Läromedelsnämnden	26
4.4 Former för tillhandahållande av fria läromedel för eleverna i grundskolan	26
5 Hemställan	27
6 Anslagsberäkningar för budgetåret 1974/75	27